

POLITIČNA KAMPANJA V CHICAGU OTVORJENA

Organizirano delavstvo se izkazuje proti Cermaku, demokratičnemu kandidatu za župana

Chicago. — (FP) — Anton J. Cermak, predsednik odbora okrajnih komisarjev, je bil izbran za župana kandidata demokratske stranke. Čikaška delavska federacija je par dni prej, kot je bila naznanjena njegova kandidatura, sprejela resolucijo, izjavljajoč, da bo nasprotovala Cermaku. Demokratični kandidati se je namreč zamerili organiziranemu delavstvu, ker je odbor okrajnih komisarjev oddal veliko naročilo za tiskanje davčnih listin neki neunijski tiskarski firmi.

W. W. DeWolf, predsednik tiskarske unije, je na zborovanju federacije poročal, da je Cermak neuljudno postopal s delegacijo tiskarjev, ki se je oglašila v njegovem uradu. Sprva, je ni hotel niti sprejeti, pozneje se je pa vseeno premislil, toda pustil je delegacijo čakati dve uri, medtem pa je sprejemal politike, ki so prišli kasneje kot delegacija tiskarske unije.

Parkrat je organizirano delavstvo podpiralo Cermaka, ker ni bilo drugega izhoda, toda pozabilo se ni, da je bil Cermak odgovoren za ponovno izvolitev sodnika Denis E. Sullivana, ki je vzel pri volji postreči delodajalce z injunkcijami proti unijam.

Cermak je poznan kot prebrisani politik, kakršnih ni veliko niti v Chicagu. V preteklih volitvah je bil ponovno izvoljen za predsednika odbora okrajnih komisarjev in dve leti prej je bil kandidat za zveznega senatorja, a je bil poražen. Na glas je kot sovražnik prohibicije, ki ob vsaki priliki agitira za odpravo osemnajstega admendmenta.

Dewey se bo boril za novo stranko

Stranka mora biti zgrajena na sili organiziranega delavstva in farmerjev

New York. — (FP) — John Dewey, profesor filozofije na Columbia univerzi in predsednik Lige za neodvisno politično akcijo, je naznanil, da bo nadaljeval s agitacijo za ustanovitev nove politične stranke v Ameriki, čeprav je senator Norris odklonil svoje sodelovanje, na glas je bil povabljen.

Prav za prav ni nikdo pričakoval, da se bo Norris pridružil gibanju sedaj, ko ima pred seboj boj proti starogardnim republikanskim strankam, ki bi bili veseli, ako bi se ga mogli iznebiti na ta način. Norris namreč ostati v republikanski stranki, da bo lahko še nadalje razkrival korupcijo starogardnikov.

Razkroj v republikanski stranki l. 1912 in 1924 ni prinesel zaželenega rezultata, ker se je gibanje naslanjalo na prominentne osebnosti, medtem ko mora biti nova stranka zgrajena na politični moči delavstva in farmerjev, je dejal Dewey. Ta sila je sedaj še neorganizirana in dokler se to ne spremeni, ne more biti govora o močni tretji stranki.

Oblatilne firme grozijo z redukcijami

New York. — Oblatilne firme v New Yorku obetajo medsebojne redukcije, da tako znižajo stroške produkcije. Pravijo, da so ogražene valed konkurence neunijskih delavnic, ki plačujejo nizke meze delavcem. Če bodo tovarnarji skušali uresničiti svoje grožnje, je stavka v oblatilni industriji neizogibna.

Novoletno darilo federalne vlade

Povrnila je brez matega 127 milijonov dolarjev dohodninskega davka največ bogatim

Washington, D. C. — Zaidadinski tajnik Mellon je 28. t. m. izročil kongresu v objavo seznam korporacij, tvrdi in posameznikov, katerim je vlada v teku leta 1930 povrnila večje in manjše vsote dohodninskega davka, ki so jih preveč plačali v letu 1929. Skupna vsota povračila znaša \$126,836,333. Največ denarja je dobil nazaj jeklarski trust (United States Steel Corporation), namreč \$16,206,343. Nato sledi dolga vrsta drugih industrijskih in finančnih korporacij ter posameznih milijonarjev, ki so dobili denar nazaj.

Mellonovo poročilo je obenem razkrilo, da je 611 oseb v Združenih državah priložilo v letu 1929 po en milijon dolarjev dohodkov za leto 1928.

Serie bo najbrž deportirani v Italijo

Mednarodna delavska obramba bo tirala zadevo pred zvezno vrhovno sodišče

New York. — (FP) — Zvezni sodnik William Bondy je te dni podal izjavo, da federalna sodišča ne morejo ovreči sklepov zveznega delavskega departmanta, ki se tičejo deportacije tujerodcev. Izjavo je podal glede Guido Seria, italijanskega komuniste, katerega nameravajo imigracijske oblasti poslati v Italijo, kjer ga čaka gotova smrt, ker je v Združenih državah vodil propagando proti Mussolinijevi diktaturi. Sodnik Bondy je pozabil, da je on sam pred nekaj tedni urgiral distriktnega pravdnika, naj rabi nekoliko več razuma pri preganjanju tujerodnih radikalcev.

Serio je bil aretiran pred nekaj meseci, ko je nastopil kot govornik na protifašističnem shodu. Takrat je prišlo na dan, da je prišel v Združene države nelegalno in naselniške oblasti so prišle z akcijo, da se ga deportira. Seriovi prijatelji so poudarjali, da deportacija v Italijo pomeni gotovo eksekucijo in so apelirali, naj se ga deportira v Sovjetsko unijo. Delavski departament je apel zavrgel.

Ko je Mednarodna delavska obramba predložila slučaj sodniku Bondyju, je ta kritiziral delavski departament in zveznega distriktnega pravdnika. Bondy pa je sedaj zvedel, da je Serio član komunistične stranke, ki agitira za nasilno strmoglavljenje ameriške vlade, zato nima nič proti temu, če se Serio pošlje v Italijo.

Mednarodna delavska obramba bo predložila zadevo zveznemu vrhovnemu sodišču. Če bo to odobrilo postopanje nižjega sodišča in imigracijskih oblasti, bo s tem ustvarjen precedent za deportacijo vsakega tujerodnega člana komunistične stranke.

Delavski list svari župana

Fitchburg, Mass. — Kakor v drugih mestih, tako se je tudi tukaj organiziral komitej za pobijanje brezposelnosti. Dosedaj ni storil še ničesar razen preglasov na ljudstvo, naj bolj pridno kupuje, da se tako spravi denar v tok. Glasilo Centralne delavske unije svetuje županu, naj njegov komitej podvzame resno akcijo, če je njegov namen v resnici, da se pomaga brezposelnosti, ne pa raztresati bunka v javnosti.

VERSKA REVOLTA V TURČIJI JE POTLAČENA

Kemalova vlada dala zapreti 500 dervišev, ki bi radi odveli kalifat

Carigrad, 29. dec. — Turška vlada je začela s splošnim aretiranjem muslimanskih hujakačev, ki poskušajo zasedeti v turški republiki versko vstajo za restavriranje kalifata, to je vlado cerkve, ki ga je Kemalova vlada odpravila leta 1922. Vlada bo še te dni zahtevala od narodne skupščine v Angori, naj ji dovoli, da s drastičnimi metodami uniči vsako versko gibanje.

Do danes je bilo aretiranih okrog 500 dervišev, šejkov in drugih muslimanskih duhovnov, ki so zadnje srede hoteli izvesti revoluto v Memenenu. Derviši so s prepovedanimi fesi na glavah in s korani (mohamedanska sveta knjiga) v rokah drveli po cestah in pozivali ljudi na vstajo. V prvi zmešnjavi so fanatični odsekali glavo nekemu učitelju in ubili dva šolarja. Vojaske čete so kmalu udušile revoluto in polovile derviše.

Delničarji vlečejo dividende

Philadelphia, Pa. — Delničarji velikih korporacij ne občutijo depresije, kajti prejeli bodo višje dividende, kot v preteklih letih, je dejal Edward F. McGrady, legislativni zastopnik Ameriške delavske federacije, v svojem govoru v Philadelphiji.

McGrady je predlagal, da bi morala vsaka industrija ustanoviti rezervni fond za protekcijo med, kakor to dela za protekcijo dividend. Delavec je prav tako upravičen do ekonomske zaštite kot delničarji, ki prejemajo dividende v slabih in dobrih časih, je dejal McGrady.

Zdravnik usamljen svojega sina iz umiljenja

Chicago. — Dr. Carl A. Hindley, 7488 Steward ave., je bil zadnje soboto najden v sobi svojega stanovanja v nezavesti. Soba je bila polna plina. Zdravnik je objaval svojega 21-letnega sina Marleja, pokvečenca od rojstva, ki je imel postavbo in pamet šestletnega otroka. Sin je bil mrtev. Sprva, ko so zdravnika obklicali k zavesti, je govoril o nebrečkah, kameje je pa pridal, da je on sam odprl plin z namenom, da konča neumestno življenje svojemu spačenemu sinu in sebi. Porota bo zdaj odločila, če je prav storil ali ne.

Izkoriščanje delavcev v papirnicah

Albany, N. Y. — Ekonomski večkrat naglašajo, da je treba skrajšati delovne ure v svrhu povrnitve prosperitete, toda tega ne upoštevajo lastniki papirnic v južnih državah, kot poroča Matthew J. Burns, organizator Ameriške delavske federacije. On trdi, da morajo delavci delati dvanajst ali celo več ur na dan za meso, ki ne zadostuje niti za najskromnejše potrebe.

Prodajalne za izobčene sloje v Moskvi

Moskva, 29. dec. — Moskovski svet je odprl posebne prodajalne za sedmo kategorijo prebivalcev, ki vključuje bive kuharje, duhovne in drugo buržoazijo, kateri so kooperativne prodajalne z nizkimi cenami zaprte. Teh posebnih prodajal je 25 in cene tamkaj so sledeče: maslo 10 rubljev funt, sir 12 rubljev, zeljasta glava dva rublja, suhe ribe 10 rubljev funt itd.

Italija spustila nove bojne ladje v morje

Rim, 29. dec. — Med velikimi slavnostmi in v navzočnosti 40.000 oseb so večer spustili novo italijansko križarko "Gorizia" v morje v lufi Livorna. Škof Piccioni je 10.000-tonsko križarko s slovesno blagoslovil.

Delodajalci v boju proti strojnikom

Zagrozili so s injunkcijo in impotiranjem stavkokošov

Pateron, N. J. — (FP) — National Metal Manufacturers Assn. je objavila pomoč Wright Aeroplane Co., kjer je v teku stavka 500 strojnikov. Uradniki te družbe so se št dni sešli na konferenci v Buffalu, katere so se udeležili tudi zastopniki tovarniških asociacij, ki so jim obljubili poslovanje injunkcije proti strojnikom in impotiranje stavkokošov.

Vallie grožnjam s injunkcijo, strojnikji nadajujejo s masnim piketiranjem. Louis F. Budenz, direktor Konferenca za progresivno delavsko akcijo in James McIntyre, organizator Mednarodne asociacije strojnikov, sta te dni dospela v Pateron in govorila na shodu, ki so ga sklicali stavkarji. Apelirala sta na strojnike, naj se ne ustrašijo groženj o injunkcijah ter jih postavijo na masno piketiranje, ki se je že v več slučajih izkazalo za najuspešnejše sredstvo v boju proti sodnijskim prepovedim.

Strojnikji so zastavkali, ker je Wright Aeroplane Co. znižala meze in uvedla nov priganjaški sistem.

Napovedana sprememba v novem desetletju

Potter napoveduje fašistično Evropo in komunistično Azijo; stare stranke v Ameriki izginejo

New York. — Z novim letom stopimo v novo desetletje, ki se zaključuje s letom 1940. Kaj prinese svetovi novo desetletje? Charles Francis Potter, vodja Prvega humanističnega društva v New Yorku, pravi, da bo vsa Evropa fašistična, Azija pa komunistična — razen, če nastopijo danes še neznane sile, ki to preprečijo. V Združenih državah pride popolnoma novo politično življenje. Stari stranke republikancev in demokratov izginejo in nove stranke bodo vodile usodo ameriškega ljudstva.

Narastanje izgrediv v Indiji

Bombaj, 29. dec. — Okrog 250 oseb je bilo večer ranjenih in na stotine aretiranih pri velikih izgredivih in spopadih s policijo v teku slavnosti salutaranja nacionalistični zastavi v Bombaju. Nacionalisti so pridobili slavnostni klub policijski prepovedi. Med ranjenimi je tudi osem policajev. Medtem se nadaljujejo spopadi med angloškimi četami in obojenimi rebeli v Burmi. Okrog 1000 vatašev operira v distriktu Tharawaddy, kjer napadajo vasi in pobijajo angleške in domače uradnike ter po vsakem napadu izginejo v džungli.

Zrtve vulkana na Javi narasle na 1300

Batavia, Java, 29. dec. — Stevilo domaćinov, ki so izgubili življenje v vrelci lavi iz ognjenika Merapija pred dvema tednoma, je že naraslo na 1300. Stevilo žrtv pa bo večje, ker se vedno pogrejšajo več sto prebivalcev v okolici vulkana. Merapi še meče iz sebe lavo in vroč pesek.

Kapitol Severne Dakote zgorel

Bismarck, N. D. — Ogenj neznanega izvora je v nedeljo uničil kapitol, poslopje državne vlade in zbornice. Zgoreli so vsi uradni papirji in arhivi in škoda se ceni na \$650.000. Državna glasila, ki se ima sniti prihodnji teden, je zdaj brez doma.

Jugoslovanska vlada izdaja dnevnik

Belgrad, 29. dec. — Absolutistična vlada Jugoslavije je začela izdajati svoj lastni dnevnik s imenom "Jugoslovanski Glasnik".

STAVKA SVILNIH DELAVCEV V HAZLETONU

Družba izposlovala sodnijsko prepoved

Hazleton, Pa. — (FP) — Ker Dunlap Silk Co. ni mogla učitati 1.800 svilnih delavcev, ki so zastavkali radi znižavanja mezd in proti priganjaškemu sistemu, se je sedaj zatekla na sodišče in izposlovala injunkcijo. Injunktija je ena najbolj drastičnih, ki je bila še kdaj izposlovana proti stavkarjem. Prepoveduje piketiranje v bližini tovarne in stavkarji ne smejo nagovarjati stavkokošov, ki gredo na delo ali s dela.

Stavkarji stoje trdno čvalje persekucijam s strani kompanijskih podrepanikov, ki strajajo stavkokošov, od katerih je bila večina importirana iz Philadelphije in drugih mest.

W. F. Kelly, podpredsednik United Textile Workers unije, ki vodi stavko, pravi, da je družba uvedla suženjske razmere v svojo tovarno. Povprečna meza odraslega delavca je bila \$9 na teden, šenake in otroci so pa prejeli šest ali sedem dolarjev na teden. Družba je smatrala, da je ta meza previška in odredila nadaljna znižanja. V preteklih šestih mesecih je kompanija odločila več kot sedemsto delavcev in jih potem nadomestila s šenakami in otroci. Uvedla je tudi priganjaški sistem, kar je v glavnem povzročilo, da so delavci zastavkali. Na apel taktične unije je bil poslan v Hazleton posredovalec od državnega delavskega departmanta A. Hines, ki je skušal pregovoriti kompanijske uradnike, naj pristanejo v arbitražo, toda moral se je vrniti, ker je družba odklonila posredovanje.

SVilni delavci in delavke so večnoma hčere in sinovi organiziranih premogarjev, kateri jim pomagajo in podpirajo v boju za njihove pravice. Dosedaj ni bil poslan še noben apel na druge delavske federacije, naj prisostvojo stavkarjem na pomoč. Stavka se bo najbrž razširila tudi na druge tekstilne tovarne v tem distriktu.

Čikaški županski kandidati

Chicago. — Zdaj imamo še štiri kandidata za župana, ki bo izvoljen v prihodnjem aprilu in primarne volitve so v februarju. Republikanske frakcije imajo tri kandidati: stari župan Thompson, Charles Barrett in sodnik Lyle. Kandidat demokratske stranke je Čeh Anton J. Cermak, sedanjí predsednik okrajnega odbora.

Božične drevesce zaigalo cerkev

Ottawa, Ont. — Božične jaslice in drevesca v tukajšnji katoliški katedrali sv. Jožefa so zadnje soboto povzročila požar, ki je uničil cerkev. Gasilci so komaj rešili zraven stoječi farovž. Škodla znaša pol milijona dolarjev. Goreče svede, ki so zapalile smrekova drevesca, so povzročile ogenj.

Mraz v Kaliforniji

San Francisco, Cal. — Topla Kalifornija je zadnje dni postala nenavadno mrzla. Zadrjo nedeljo je bila temperatura 41 v San Francisku, 46 v San Diegu in 50 v Los Angelesu. V oranžnih nasadih kurijo. V Porterville, kjer je temperatura padla na 21, kurijo že dva tedna v nasadih.

5000 let stara naselbina odkrita v Nemčiji

Kolin, Nemčija, 29. dec. — V tukajšnji okolici so odkopali ostanke mesta, ki je stalo 5000 let pred Kristom. Nemški arheologi pravijo, da je to prva naselbina svoje vrste, ki doslej še ni bila znana.

Vsako mesto govori s svojim glasom

Znanstvenik fotografiral glasove. Chicago govori v basu, London v baritonu in New York cvili v tenorju!

Cleveland, O. — Mesta govore in pojejo v različnih tonih kakor posamezni ljudje. To je dognal dr. William Braid White iz Chicaga, strokovnjak v akustiki, ki je poročal o svojem dognanju zadnje nedelje na prvih sestankih Ameriške asociacije za povadje znanosti, ki ima ta teden svoje letno aborevanje v Clevelandu.

Dr. White je predložil fotografije različnih glasov, ki karakterizirajo velika mesta. Na primer Chicago je moški, ki je govori in poje s basom, ki vibrira v dva metra ali več, London ima bariton v 85 ciklkih in New York se sadi s tenorjem v 60 ciklkih.

Druge zanimivosti, katero je predložil na letošnjem aborevanju ameriških znanstvenikov dr. Thomas G. Menees iz Grand Rapidsa, Mich., je aparat, ki s Rentgenovimi žarki odkrije gibanje in stanje otroka v maternem telesu tri mesece pred rojstvom ter pove, če je dete deček ali deklica. Aparat bo lahko rešil mater morebitne cesarske operacije.

Delodajalci obdolžujejo unije nasilistov

Čikaški policijski komisar zavrta obdolžitve

Chicago. — (FP) — Štiri bombne eksplozije v preteklih treh tednih so se vedno zagonetka preiskovalcem, ne pa delodajalcem, ki so organizirani v Employers asociaciji.

Kot je že star običaj, je ta asociacija prišla na dan s obdolžitvami, da so za eksplozije odgovorne delavske unije. Tako je izjavila valde dejstvu, da policija, državno pravništvo in lastniki podjetij, kjer so se razstrelbe pripetile, ne morejo najti nobene delavske grupe, kateri bi lahko napravili zločin.

Walter G. Walker, odvornik in preiskovalec za asociacijo delodajalcev, je skušal prepričati časopisne poročevalce, da so delavske unije odgovorne za eksplozije. Značilno pri tem je to, da meščanski časopisi niso hoteli priobčiti teh obdolžitve, ker niso imeli nobenega dokaza za resničnost Walkerjevih trditve.

Eksplozije bomb so se pripetile pri Sears Roebuck & Co., American Furniture Mart, Merchandise Mart, ki ga kontrolira Marshall Field & Co. ter v oblatilni tovarni, ki jo operira Carson Pirie Scott & Co. Ker niso te firme imele nobenih sprovov z delavci, so sumnje, da so delavske unije odgovorne za bombne napade neupravičene.

Policijski komisar John H. Alcock je objavil izjavo, v kateri pobija Walkerjeve obdolžitve. Dejal je, da so bombne napade organizirali gangzeli, s namenom, da diskreditirajo njegovo administracijo policijskega departmanta, ki se trudi, da reši mesto pred gangzelskimi tolpami.

Izvajanje zakona proti potepuštvu

Charleston, S. C. — Oblasti so ob vseh cestah in potih, ki vodijo v Charleston postavile napise, da se bo zakon proti potepuštvu strogo izvajal. Ta akcija je bila podvzeta, ko so privatne in mestne blagostanske organizacije izjavile, da nimajo sredstev, da bi podpirale brezposelne delavce, ki prihajajo v Charleston iz drugih krajev.

Konferenca zahteva svobodo zborovanja

New York. — Konferenca za progresivno delavsko akcijo je te dni predložila zahtevo županu Walkerju, naj prepove policijske naprave na zborovanja brezposelnih in radikalcev, ker so navili v glavnem odgovorni za izgube.

FEDERACIJA POJASNUJE SVOJE STALIŠČE

Pravi, da ne bo ovirala kubanskega delavstva v borbi za svobodo

Washington, D. C. — (FP) — Ker so se dvignili protesti med delavci na Kubi, ko je ena sekcija bratovštine železniških delavcev odobrila Machadova režim in je bila o tem obveščena Panameriška delavska federacija, so eksekutivni uradniki federacije sedaj pojasnili svoje stališče s osirom na položaj na Kubi. Njihova izjava se glasi:

"Panameriška delavska federacija je objavila dolejš vse izjave delavskih organizacij na Kubi, ki so dospole v njen urad. To je bilo storjeno brez vseh predodgovorov in s namenom, da se javnost seznaní s političnimi dogodki na Kubi in s notranjimi nemiri, ki od časa do časa vabuknejo v republiko. Federacija zavzema v takih zadevah nepristransko stališče, in špprav se je že večkrat izrekla proti intervencijam s strani drugih držav, bo vedno branila pravice ljudstva, ki se bori za svobodo. Toda nikdar ne bo vstajala na črtov, da jih odobri ljudstvo, ki hoče doseči svobodo, ker je to nemogoče in se mora vsak tak boj ravnati po razmerah v dotičnih deželah. Njeno stališče je identično s onim Ameriške delavske federacije, kot je tolmachi revolucija, ki je bila sprejeta na njeni konvenciji v Bostonu.

"Ta resolucija nasprotuje vsem oblikam intervencije, vključno s pritiski diplomacije in posojila vladam, ki se vdrstujejo na površju s pomočjo nasilja. Ta resolucija govori jasno, da je borba za svobodo v samu na Kubi in da se rapidno bliža vrhuncu.

"Naloga Panameriške delavske federacije je, da pospešuje boj za svobodo in demokracijo, da dobijo delavci čimveč pravice. Ta organizacija je vselej obodila trdnost, diktaturo in iskoriščanje delavcev in pri tem ne pozna izjem za nobeno državo."

Sovjeti potrebujejo petsto milijonov v Ameriki

Sovjetska naročila so se povečala za 39% v enajstih mesecih

New York. — (FP) — Amtorg Trading korporacija je te dni objavila statistično analizo, iz katere je razvidno, da je sovjetska vlada potrebovala \$500.000.000 od l. 1923, ko so bili obnovljeni trgovinski stiki med Sovjetsko unijo in Združenimi državami, za naročila poljedelskih strojev in druge mašinerije, ki so jih prejele ameriške firme.

Medtem, ko se je ameriški izvoz v preteklih enajstih mesecih zmanjšal za 25%, je izvoz v Sovjetsko unijo narasel za 37%. V prejšnjem letu je bila Rusija na sedemnajstem mestu glede izvoza iz Amerike v inozemstvo, letos je pa prišla na osmo mesto. Ameriški izvoz v vse inozemske države zaznamuje velik padec, dočim se je v Rusijo v tem letu zvišal za 37%.

Nestor predsednica šenske lige

Chicago. — Agnes Nestor je bila ponovno izvoljena za predsednico Čikaške strokovne lige.

Nestor je pristopila v Glove Worker unijo l. 1897 in je bila sedem let njena tajnica. Predsednik Wilson jo je imenoval za članico komisije za šenako pokleno vzgojo in takrat je postalo njeno ime znano v širših delavskih krogih. Governer Emerson jo je nedavno imenoval za članico komisije za pobijanje brezposelnosti.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LASTNA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE ZVEZE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodna in Zdravstvena Zveza (Slovene National Benefit Society) in Kanadi \$6.00 na leto, \$3.00 na pol leta, \$1.50 na četrti let; na Čino in Čino \$7.50 na leto, \$3.75 na pol leta, na Čino \$5.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Canada \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Cene oglaševanja po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Advertising rates on agreement—Manuscripts will not be returned.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2637-28 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

133

Datum v Chicagoju, na primer (Nov. 30-31), poleg vsakega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnem potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam list ne ustavi.

Einstein in vera

Veliki nemški učenjak Einstein, ki je zdaj v Ameriki in čigar relativnostna teorija je najrevolucionarnejša, odkar je Newton odkril zakon teženosti, je sicer po rodu Jud, toda judovsko vero je zavrgel in pravtako ne da nič na krščansko vero. V njegovi izjavi glede religije, ki je izšla v New York Timesu pod naslovom "Vera in veda", čeprav je izjava zelo uljudna in mehka, je več brezverstva ali krivoverstva kot ga je kdaj izustil Jan Hus, katerega je katoliška cerkev sežgala na grmadi leta 1415.

Einstein pravi med drugim: "Etično obnašanje človeka boljše bazira na simpatijah, izobrazbi in socialnem sorodstvu in ne potrebuje podpore od vere. Zares bi bilo žalostno od človeka, ako bi moral biti dober in pošten iz strahu pred kaznijo po smrti."

Einstein tudi priznava dejstvo, da med znanostjo in vero ni nobene skupnosti in ne more biti miru ali sprave. "Zgodovina nam pove — pravi Einstein — da sta religija in veda nespravljiva nasprotnika in razlogi za to so jasni. Kdorkoli je prepojen s čutom vzročnosti in se zaveda, da za vse kar se zgodi, so naravni vzroki, ta ne more sprejeti ideje o nekem bitju, ki posega v dogodke in jih spreminja po svoji volji. Bog, ki plačuje in kaznuje, je takemu človeku nemogoč, kajti on ve, da vsako dejanje človeka prihaja iz njegove notranje in zunanje potrebe in v očeh Boga bi mogel biti odgovoren za svoja dejanja prav toliko kot kak nečiv predmet za svoje gibanje."

Kajpada so se brž oglasili predstavniki ver in udarili po Einsteinu. Glavni point njihovega ugovora je, da je Einstein zašel na "napačno polje"; na svojem polju fizike in matematike lahko dela kar hoče, ampak metafizika ni njegovo polje. Ena in ista stara sofistika. Ako znanstvenik kritizira verski bunk, tedaj je na "napačnem polju, o katerem ni ve in ne ve in najboljše bo zanj, da se drži samo svojega polja" — to se pravi: molči naj, če noče hvaliti! Drugače pa je, če znanstvenik malo pobrenka na verske strune! Tedaj pa ni na napačnem polju! Tedaj ve vse — in ves bunkaraki tabbor citira njegovo breknjanje kot vzor velike modrosti in znanosti!

Med kritiki Einsteinovega stališča je tudi reverend Dr. Fulton J. Sheen s katoliške univerze v Washingtonu. Ta sejalet katoliške učenosti pravi, da veda nima "mučenikov" kakor jih ima vera — kakor da je mučenštvo vernikov kaj dosega za človeštvo in sploh kaj dokazalo. Duhovniški profesor Sheen je namreč rekel: "Ljudje so pripravljani umreti za vero, ki je 'mleko človeške dobrotljivosti', toda kdo na svetu je pripravljen dati svoje življenje za 'mlečno cesto' (Milky Way, po naše rimaka cesta)?"

Na ta point je Sheenu dobro odgovoril socialistični pisec Heywood Broun v "The Telegramu". Temeljito je Broun razčeljal argumente katoliškega filozofa, ko mu je dokazal s konkretnimi slučajmi in zgledi iz medicine, astronomije, antropologije in drugih vej znanosti, da je vsak dober znanstvenik pripravljen iti povsod kamorkoli gre katoliški misijonar — in tudi življenje je pripravljen dati za svoja odkritja ali iznajdbe.

Broun je povedal Sheenu, da življenje prvih znanstvenikov: Bruna, Galileja, Kopernika in drugih je lep dokaz, kako je "mleko človeške dobrotljivosti" delalo mučenike iz teh moči. Kdo naj našteje vse ljudi, ki so umrli za izobrazbo in napredek človeštva? Koliko učenjakov si je nakopalo smrt pri raznih raziskavanjih! Na primer z Roentgenovimi žarki, radijem in raznimi strupi. In niso odnehali; raje so umrli, kakor da bi bili prenehali s delom, ki jim je kvarilo zdravje in uničevalo telo. Samo za vero ljudje umirajo z navdušenjem! In če bi napredek človeštva imel kaj od tega! Koliko letalcev se je že ubilo, ampak človeštvo jim bo hvaležno, ker so pomagali razviti promet v zraku.

Sheenov napad na Einsteina je izval le smeh in pomilovanje pri vseh resnih ljudeh. Njegova katoliška "znanost" se razblina kakor megla na soncu, kadar treščijo ob njo fakti, trdi in nepobitni, ki jih odkriva in zbira pozitivna veda dan za dnem. Vsak resen znanstvenik, Einstein ali kdorkoli, mora zavreči staroško in srednjeveško zablude, če hoče ostati resen.

Glasovi iz naselbin

Zanimive beleške iz raznih krajev

Sodišče in ljudsko mnenje

Collinwood, O. — V "Enakopravnosti" 10. decembra in v "Prosveti" 15. decembra nam odgovarja in pojasnjuje razna vprašanja glede spora pri pevskem zboru "Zarja" Frank Plut.

Nimam najmanjše mrznje ali osebosti do Frank Pluta. Kadar bo on pel, se mu bom odzval, kot priznanju dobremu pevcu. Kadar pa hoče nekaj dokazati, kar ni, potem zopet moj klub na glavo.

Seve bo kdo rekel, kaj tebe to briga, saj ti nisi član zbora. Resne član pa sem stranke, katere je "Zarja" ustanovila. In dolžnost članov stranke je, dati soc. klubu št. 27 moralno pomoč.

Ker se nam dokazuje, da je bila "Zarja" samostojno društvo, in korporirano v državi Ohio, potem nam naj bo tudi jasno, zakaj je bila "Zarja" inkorporirana.

Ko je "Zarja" prvič nastopila (menda 1921) po inkorporaciji, sem bil na koncertu v Birkovi dvorani. Frank Plut je bil takrat predsednik. Pred koncertom nam je pojasnil, da je po dolgem času klubov pevski zbor "Zarja" zopet nastopil in bil inkorporiran. Slednje se je zgodilo radi tega, ker je bilo takrat na dnevnem redu Palmerjevo preganjanje radikalcev-socialistov, kakor komunistov. Člani kluba št. 27 so mislili, da kot socialisti ne bodo mogli dobiti dovoljenja od oblasti za priredbo koncertov in plesov kot Local of Socialist Party. Zato so zbor inkorporirali. In kot so mi povedali pri klubu, so na čarterju sami člani soc. kluba št. 27. To je dokaz, kdo je kdo.

Tukaj se ni ozirati toliko na izrek sodišča, kot na mišljenje ljudstva, ki bo podalo odločilni pravorek. Sodišče vam lahko sto-krat prizna vašo pravo, ali končni sodnik bo ljudstvo. In to pa še sodi, kar mislim, da tudi že veste.

Ce so bili pri soc. klubu št. 27 "lenuhi" in so samo pobirali vaš denar (seve jaz tega ne verjamem) in če je bilo res toliko napak, zakaj ste se jim pridružili? In ko ste se jim pridružili, ste se opazili toliko nerednosti in zdražbarij, čemu ste ostali tam toliko časa, da se je vrtila tista nesrečna konferenca SND? Nekaj je moglo biti narobe tudi pri vas, fantje in dekleta. Ne vem kako bi vzelo človeku 6 ali 8 let prej, ko bi spoznal, da se mu godi tako velika krivica pri tako malem društvu...

Kakšno nalogo ste pa dali vašemu zastopniku za konferenco SND? V zapiskniku stoji, da zastopnik ali podpira stari sistem poslovanja. Kaj pa je "stari sistem" in koliko je star? Kdo naj ve, kaj je "stari". Pa če bi vedel zastopnik, da je novi sistem bolj-ši, zakaj bi pa ne smel zastopati novega? To se dela pač povsod na vseh konvencijah. To še ni vzrok za razkol, prijatelji.

Tudi tukaj v Collinwoodu smo imeli korporacijo. Namreč "Zveza kulturnih društev" je bila odsek direktorija Slovenskega delavskega doma, ki je bila inkorporirana kot "Zarja" radi tega, da se je lahko dobivalo dovoljenje za priredbe in plesje. — K tej zvezi so prihajali vsi pristo-vojni darovi za Dom. Enkrat je bilo v blagajni nad \$4000. Ce bi se ozirali na legalnost in sodišče tisti, ki smo bili pri zvezi, bi tudi lahko rekli: samostojni smo, denar je naš. Direktorij bi se bil lahko šel poživljati in nikoli bi ne dobil potom sodišča tiste vso-te, ki je prišla v blagajno ZKD.

Vprašanje pa je: Kakšno bi sodi-lo ljudstvo, "Enakopravnost" in drugi časopisi. Gotovo bi nas pri-števili tatovom narodove lastni-ne. In vendar pravorek sodišča bi bil na naši strani. Upam, da me razumete.

Nekateri me vprašujejo, če bom odgovoril na dopis Andrej Krizmančiča. Odgovor: Ne, se ne izplača in ga ne maram mučiti, ker potem se mora truditi cel me-sec, prej ko mi da odgovor. Saj so bili vsaki drugače spisani. Torej mu jih drugi pišejo. In če mu bi mudi ljudje? Ker pa je neka pisal o culukafih ali za-morcih, bi ga prosili, ko bo pisal mesečni dopis, da pojasni, kdo je rešil črnce telesne sušnosti v A-

meriki in zakaj se je tisti veliki mož zanimal za Afrikance name-sto belopolitne gentlemane — ka-kor je Andy.—F. Barbič.

Od zastopnika

Hermine, Pa.—Zadnjič sem poročal, da sem moral zapustiti naselbino Hermine radi bolzani, sedaj pa to poročilo zopet pišem v nji. Razlika je le ta, da sem danes bolj zdrav. Po okrevanju sem obiskal bečlarski klub, kamor prihaja Prosveta vsak dan. Na moje trkanje pride odpirat gospodar kluba in naročnik Pro-svete. Ko mu pojasnim namen mojega prihoda, se je napravil nekoliko kisto in odgovoril, da mu naročnina še ni potekla. Ko sem mu povedal, da sem ves de-nar za doktorja potrošil in ne morem potovati dalje, je nare-dil prijazen obraz in mi naroč-nino obnovil.

Nato mi je pričel razkazovati bečlarski "grad." Vse čisto in v najlepšem redu, tako da bi naj-boljši človek lahko stanoval v njem. Začel je tožiti, da jim žen-skega spola manjka, pa sem mu jaz pojasnil, da tudi pri ženskah ni vse v redu v tej Hooverjevi prosperitiji. V neki naselbini sta dve ženski zapodili svoja sopro-ga, češ, da prineseta premalo "pede". Moža sta potem po-stala zadovoljna bečlarja. In če bom tudi jaz tako srečen, da do-bim brco, se jim bom pridružil še jaz. Gotov sem, ako pride do tega, da nas bodo bečlarice kma-lu zavohale.

V 291. št. Prosvete sem videl dopis iz Farrell-Sharona, v kate-rem je Jakob Yert hvalil naselbi-no in Slovenski dom. Priznati moram, da je pisal resnico, da je Dom ponos naselbini. Le pozabili je omeniti koliko sodov so ga na-prešali potem, ko je poglavar su-še izjavil, da vino ni v konfliktu s suhaško postavo. Saj je o tem poročala tudi Prosveta. Glede de-lavskih razmer naj rečem to, da so povsod take kot so v Farrellu ali v Sharonu, večina delajo po dva ali tri dni na teden. Vi-del sem tudi plačilne nakaznice, s katerih je bilo razvidno, da zaslužijo na dva tedna od \$12 do \$24, če pa ima še umazan pre-mog, dobi še od dveh do deset dni počitnic. V Westmoreland okraju delajo po pet dni na teden, a se dela ne dobi.

Anton Zidanšek.

A. Garden:

OPAZOVANJA

Kot granate na fronti pokajo banke širom dežele. Nad en tisoč se jih je razletelo v letu 1930. Natančno število sicer še ni zna-no, vendar se bo sukalo okrog dvanajst sto. To je skoraj sto procentov več kot je povprečno letno število zadnjih devet let. Vsota hranilnih vlog znaša v teh bankrotih okrog ene in en četrtilijarde dolarjev. Od te vsote bo "zmrznilo" najmanj okrog pol milijarde dolarjev, namreč vlagatelji se bodo pod nosom vbi-sali zanje in delničarji "zmrz-njenih" bank pa za vloženi ka-pital, ki tudi znaša najbrž okrog pol milijarde.

S stališča vlagatelj je ni važno, koliko znaša izguba delničarjev zaprtih bank. V nekatere slučajih, kjer je banka ta-koreko družinska afeta, last majhnega krožka, bo izguba pač težja kot tam, kjer so delnice v rokah večjega števila delničar-jev. Vendar med njimi ne bo ve-liko lačnih radi izgube vložene kapitala, od katerega so v prospernih letih vlekli dividende in naredili premoženje.

Druga povest pa je z vlagate-lji, ki so v mnogih slučajih iz-gubili večji del svojih prihran-kov radi tega, ker so "shranil-i" denar—ga dali bankirjem proti 3 ali 4% obrestim. Po skrahira-nju marsikdo preklinja banke in bankirje. Koliko je do tega u-spravičen—preklinjati posame-nike—je seveda drugo vpraša-nje. Koristi to nikomur ne in tudi bankni sistem se radi tega ne bo reformiral, o čemur pozneje. Ve-ti je treba, da bankir ni v bi-znisu radi zdravja—kot ni noben rešil črnce telesne sušnosti v A-

profita, čimveč profita, tembolji je biznis—za bankirje seveda. Vloženi denar mora bankir po-gejati proti višjim obrestim kot jih pa on plačuje od vlog, ker drugače bi moral zapreti vrata prvi dan.

Kot drugi vir njegovega do-blika je, da z vložnim denar-jem spekulira, namreč ga in-vestira v spekulativne projekte, od katerih pričakuje velikih profitov. Za vlagatelje to sicer ni dobro, ker lahko izgube svoj denar, ravno tako tudi ne za delničarje v slučaju, da izgube igro. Ako se jim spekulacija obnese, pomeni to pa velike dividende. In v zadnjih letih so bankirji tudi delali velike dividende—od 25 do 100% in tudi več. Med zadnjimi so bile tudi banke, ki so sedaj v konkurni. In ker so delničarji v slučaju bankrota obvezani v večini držav le za toliko, kolikor so vložili v pod-jetje, ob konkurni lahko vzklík-nejó! Igre je konec, sem ob toli-ko in toliko tisoč, ki so mi pri-nesli toliko in toliko premože-nja. Ako je bankir obogatel v "gamu" in je povrh še brezve-sten, se lahko še zasmaje na rač-un vlagatelj. Podoben slučaj mi je znan.

Radi spekulativne manije te dežele je ameriško bankirstvo v mnogih slučajih navadno raketir-stvo. Zavarovano je seveda z legalizmom, s postavami, ki v svojih mejah dovoljujejo navad-ne spekulacije s tujim denarjem. Vendar so bankirji med najglas-nejšimi meščanskimi elementi, ki kritijo in vodijo boj proti ra-ketirjem Caponijeve vrste. Vsaj v Chicagu kričijo kot jesiharji. Ako pa človek primerja brezve-šne spekulacije bankirjev in na-vadne raketirje, ki izsiljujejo denar od biznismenov v svrhu "protekcije", je med prvimi in drugimi jako malo etične razli-ke, ako sploh kaj.

Profesionalni raketir deluje izven zakona, bankirake speku-lacije, ki so v mnogih slučajih gola goljufija, n. pr. floridski "boom" pred šestimi leti (po-dobnih manjših zemljišnih "boom-ov" je bilo brez števila širom dežele posebno v zadnjem deset-letju), te spekulacije so pa za-konite. In ker kapitalistična za-konodaja ne bazira na etičnih principih, so bizniške spekulaci-je kajpak dovoljene, zakonite. Ropaj postavno in proglašeni boš "eminentnim," "vplivnim" državljanom. Ako pa izsilil de-nar od drugih v svrhu "protek-cije" ali drugačno, si raketir (vendar pa ima na svoji strani zaslanbo korumpirane oblasti, ker ima denar za podkupova-nje). Ako pa primerjaš raketir-skega "konzumenta" z vlagate-ljem akrahirane banke, vidiš, da je slednji prišel na "legalen" na-čin ob prihranke, dočim si je prvi zgradil premoženje in postal "vpliven" meščan.

Seveda je mnogo bank zapro-vrta zgolj radi slabih gospo-darskih razmer v deželi. Te vr-ste krahi so večina v farmar-skih mestih. V industrijskih mestih spada pa večina banknih konkurzov v prej omenjeno gru-po, radi spekulacije (raketir-stva). "Zmzrnjeno premoženje" je oficijelna fraza za te krahe. Pomeni, da je bila banka vložila večjo vsoto v spekulativne bon-de ali zemljišča, ker je pričako-vala velikih obresti ali dividend. Kriza pa je izbila dno speku-lativnim projektom in podjetjem. In ker ni hranilnih vlog, oziroma se vloge v banki znižavajo, je rezultat zaprtje vrat. Navali na banke se navadno le takrat-zgode, ko se med ožimi prijate-lji bankirjev ali odgovornih u-slubencev izve slabo stanje banke. Novica se hitro raznese in vlagatelj, ki imajo ožje stike s odgovornimi bančnimi funk-cionarji, so voditelji navala.

V današnji družbi je bankir-stvo srce industrijskih in tr-govskih aktivnosti. Brez banč-nih akomodacij ne more ekajsti-rati nobeno podjetje. Vendar ne obstajajo banke v prvi vrsti, da služijo finančnim potrebam in-dustrije in trgovine, marveč da napravijo lastniki čimveč profi-ta. Ne zakon in ne bankirji se ne zanimajo za to primarno funkcijo bank in še manj za pra-

vice vlagatelj. Koliko pravice imajo vlagatelji, pokazuje sle-herni bankrot... od svoje vlo-gue dobiš kolikor ostane. In ko-rumpirane oblasti, ki prevzame-jo upravo konkurza, pa skrbje, da ostane čimmanj vlagatelj. Pri njih je glavno vprašanje, ko-liko se lahko odebele na račun vlagatelj politični službovka-telji in politične klike korumpi-ranih starih strank.

Izhod iz te situacije je eno-staven: poddržavljenje bank. Do-kler vlada ne prevzame te naj-vvažnejše industrije in jo uprav-lja v dobrobit dežele, kar pome-ni v dobrobit industrije in vla-gatelj, toliko časa bo sleherni tisoč tisoč in tisoč vlagatelj izgubilo svoje krvavo prislužene novce, in toliko časa bodo ban-kiški diktirali industrijskim podjetjem ter deželi, in toliko časa bomo imeli periodične gos-podarske krize. Glede hranilnih vlog bi morala vlada razviti poštni hranilni sistem, ki bi lah-ko plačeval nekoliko višje obre-ati od vlog kot sedaj. Ako bi vla-da imela hranilni monopol, bi nikdo ne izgubil centa, odprav-ljen bi bil s tem tudi velikidel korupcije v vladi. Glede indus-trije in trgovine naj bi zakladniški ali pa nov bančni departament vo-dil vse finančne posle, posejeval denar v svrhu produkcije do-brin in razpečavanja ter za raz-voj novih industrij. S tem bi bila kapitalizmu odsekana gla-va, čemur se bodo kapitalisti na-ravno s vsemi štirimi upirali. Moralo pa bo priti do tega in čimprej pride, toliko bolje za ljudstvo in deželo.

Beda in siromaštvo Ital-janskega ljudstva

Pariški list o naraščanju gos-podarske in socialne krize v Ita-liji. — Najopasnější dnevi za fašistični režim.

Pariz, 11. dec.—M. "L'Home Libre" objavlja pod naslovom "Teško stanje v Italiji" daljši članek, v katerem naglašja med drugim:

"V Italiji postaja položaj od dne do dne bolj kritičen. Služ-benih komunikacij in demantij ne morejo prikriti resnice. Narod je izčrpan in ga prav nič več ne ogrevajo navduševalni govori. Mussolini hodi po potih, ki vo-dijo v prepad. Vendar pa ga no-tranja kriza fašizma silí, da ka-že velesilam dober obraz, ker se zaveda, da morejo edino velesile rešiti Italijo pred gospodarskim polomom. Mussoliniju je nujno potreben denar, vsi njegovi po-skusi, najeti inozemsko po-sojilo, pa so se izjalovili. Ponese-čila se je zlasti tudi pot bivšega finančnega ministra Volpija v New York, kjer je dobil tak od-govor, da so izginili zadnji upi na ameriško posojilo. Amerika je dolej žrtvovala težke milio-ne za italijansko gospodarstvo, toda dogodki zadnje dobe v Ita-liji silijo ameriške finančnike k opreznosti.

Ker Mussoliniju ni mogoče najti kreditov, se je odločil za znižanje državnih izdatkov. Zna-no je, kako je to dosegel. Vsa javnost je začudeno sprejela nje-gov odlok o brutalnem znižanju uradnih plač in delavskih mezd. Sedaj se bori Mussolini proti draginji s nerazumnimi u-krepi, ki so v nasprotju z osnov-nimi gospodarskimi zakoni.

Dobri opazovalci so vse to, kar se sedaj dogaja v Italiji, že dav-no napovedali. Fašistični režim bo utonil v svoji lastni krizi in v krizi, v katero je privedel drž-avo. Fašistični tisk narávno o vsem tem molči, toda ljudje, ki prihajajo iz Italije, pripovedu-jejo grozne stvari o bedi in si-romaštvu širokih mas. Brezpo-selnost rapidno narača in za-vzema naravnost obupen obseg. Vedno bolj se množe demon-stracije lačnih in bednih. Pred par dnevi je ogromna povorka ženak demonstrirala po rimskih uli-cah in zahtevala kruha. Policija jih je razgnala z brutalno silo. Nova politična policija je prid-no na delu in aretacije se mno-že od dne do dne. Vse to ne more trajati več dolgo. Če Musso-li ni v kratkem ne bo našel izhoda iz te vedno hujše krize, potem je to začetek njegovega konca."

Obziranje bezgavk z radijem

Pred kratkim je zboroval v Liegu (v Belgiji) peti mednarodni kongres za fizio-terapijo (t. j. zdravljenja z zunanjimi sredstvi). Zbrali so se zastopniki skoro vseh univerz, da bi se pomenili o izkušnjah in nazorih o boleznih človeštva in njih zdravljenju, posebno pa o pe-rehem vprašanju revmatičnih bolečin in sklep-nega revmatizma. Mnogo zdravnikov je pre-pričanih o zvezi teh bolezni s kakim vnetljivim procesom v telesu, posebno z vnetjem bezgavk (mandelnov). Zdravljenje zgnojenih bezgavk, ki so zaradi svojih strupenih snovi za telo sil-no nevarne, pa je še vedno sporno. Stalno po-maga, kakor se je doslej izkazalo, le kirurška odstranitev bezgavk; vendar pa prinese ta ukrep soper mnogo slabih posledic. Kakor uči veda o življenjskih pojavih, se ne more več ali manj noben organ iz našega telesa odstraniti brez škode za organizem. Posebno važno je to baš za sadno saporu nosnega in vratnega pro-atora, kjer opravljajo baš bezgavke za dihalne organe silno važen posel.

Dr. Maks Heiner, zdravnik v St. Joahim-stalu, je na tem kongresu izjavjal, da se mu je po-eročilo po dolgoletnih raziskavanjih stalno ozdraviti take vedno gnojče se bezgavke z ra-dijevimi obžarjanji. Pri tem so ostale bezgav-ke popolnoma nepokodovane. Dr. Heiner upo-rablja pri tem zdravljenju neke pred leti po-dunajskemu kemiku dr. Alojziju Fischerju od-krite radijeve pinte iz slinitine radija in pla-tine. Radiumpointi so tanke palčice ali igle iz radijeve platine, ki se vbodejo prav v legio-bolezni in se pustijo tamkaj po več ur. Pri tej zli-tini radija in platine pridejo z razliko med do-sejad navadnim uporabljanjem radija nele-gama-žarki temveč tudi beta in večina tudi alfa-žarki do učinka. Poleg tega moremo te poljubno fine igle spraviti neposredno do legio-bolezni ali pa celo v njega. Za prejšnjo poskušali s uspehom gnojče se bezgavke zdraviti z radi-jem. To pa se je moglo doslej vršiti le od zu-naj, torej s popolnoma drugačnim učinkom ob-sojevanja, pri tem, ko se vrši tukaj obžarjanje iz neposredne bližine.

Dr. Heiner je pokazal na velikem številu zapiskov o poteku bolezni, da je njegov način zdravljenja le v razmeroma kratki dobi — dva do trikrat po eno do dve uri — in brez vsakega bolečega ali razdirajočega procesa ozdravil vnetje bezgavk in odstranil s tem vsako nadalj-njo nevarnost kake škode za telo. To zdravljenje je bilo v času, ko je opazoval svoje bolnike po dveh letih še vedno trajno in so bili bolniki obvarovani pred ponovnim vnetjem in vsemi zlimi posledicami.

O Atlantidi

O potopljenem kulturnem svetu smo že pi-sali v našem listu. Poročila in domneve posa-menih raziskovalcev si silno nasprotujejo. V najnovejšem času je nemški učenjak Dr. Hermann zopet objavil nekaj zanimivih podatkov o svojih raziskovanjih. Dr. Hermann na duho-vit način opazuje napake in dosedanja neso-glasja, ki v glavnem obstoje v tem, da se je do-lej lakala Atlantida večinoma onstran Gibraltarskega morja, nasproti Apeninskega polo-ka, tedaj neke med Egiptom in Alžirjo. Glavno mesto je ležalo ob takratni reki Triton, ki se je izlivala v "Atlantiko morje". To mor-je se je moralo razprostriti tam, kjer leži da-neš otokot jezero el Djerid. Dr. Hermann o-menja tudi naprave za namakanje, o katerih je poročal še danski raziskovalec Bógholm. Ako je najnovejši Hermannovo naziranje pra-vilno, bo pokazala bodočnost.

Baker v človeškem telesu

Baker igra v človeškem telesu zelo važno vlogo. Hans Kleinmann in J. Kline sta ugo-tovila, da vsebuje človeški organizem precej-šnje množine te kovine. V srcu sta našla 2.19 mg, v mišicah 1.80 mg, v krvi 1.40 do 1.71 in v jetrih povprečno 2.5 miligramov organskega ba-kra na vsak kg suhe substance. Proučevala sta tudi odnose med množino bakra, ki je v tele-su in bolezenskimi pojavi. Pri vseh boleznih na jetrih je bila množina bakra nenavadno ve-lika (do 133 mg), pri eni sami bolezni je bila množina bakra normalna. Najbolj zanimivo pa je, da imajo otroci, ki se niso starli preko 3 dni, 11 krat več bakra v jetrih, kakor odrasli ljudje. Toda že od starosti 13 tednov do 2 let se množina bakra zmanjša do normalne mere. Iz tega se lahko sklepa, da je organski baker posebno potreben človeškemu organizmu v naj-majši dobi, neposredno po rojstvu.

Zamrznjene žabe

Med ljudstvom je zelo razširjeno mnenje, da zelene žabice, ki se v jeseni zarijejo v zem-ljo, ne zmrznejo, čeprav pada temperatura vrh-nih zemeljskih plasti globoko pod ničlo. Naj-novejša opazovanja R. Weigmanna pa so po-kazala, da te živali ne prenesejo večjega mraza od 0 do 5 stopinj. Čim se osemije toliko prežebe žabice brezpozojno poginejo in jih s še tako skrbnim ogrevanjem ni mogoče obuditi. Se-manj pa je mogoče, da bi se ohranile pri živ-ljenju žabe v vodi, ki popolnoma zamrzne. V tem primeru so namreč živalice podvržene to-likšnemu vodnemu pritisku, da morajo pogi-niti, še preden voda popolnoma zamrzne.

Vesti iz Jugoslavije

(Poročevalski biro Prosveta v Jugoslaviji.)

ZASTONJSKE VOZNE PRI NAS

Narodne manifestacije in brezplaćna vožnja. Kmetijski zbor v Zagrebu. Hrvatski emigranti in dunajske ljubavnice. — Banketi

Ljubljana, 9. dec. 1930.

Menda ni bil pri nas narod resnikar tako srečen kakor je zdaj. Toda le z ene strani: namreč kar se tiče voženj po državi. Nikdar poprej se narod ni vozil tako lahko in poceni po državi kakor se vozi zdaj. Stvar je namreč takole: Zadnji dve leti imamo po raznih krajih in mestih zelo pogoste razne tako zvane nacionalne manifestacije. Za te manifestacije dovolj država vedno zelo znižano ali pa kar celo brezplačno vožnjo. Razumljivo je, da je zato odziv za take manifestacije vedno zelo velik in da so takrat vsi polni raznih ljudi, ki se poslužujejo te znižane vožnje. Vlaki so polni rodoljubnih ljudi, ki so pripravljani, da se poslužijo znižane ali brezplačne vožnje.

Bil je letos v Beogradu sokolski zlet. Vožnja sila znižana ali pa v krajih menda kar zastoj. Vlaki so bili seveda polni in Beograd je bil takrat zelo obiskan. Polno je bilo domaćinov iz vse države in beograjski restavraciji in hotelijerji so prejeli pač toliko denarja, kolikor ga je država darovala za znižano vožnjo. Potem je proslava sprejema novih polkovnih zastav. Navdušeno so se ljudje posluževali znižane vožnje. Rezervni oficirji v krajih zastoj — in so se peljali v Beograd. Tam so jih pa celo odlikovali, kar neprilicno in z znižano vožnjo. Da.

Potem je prišlo narodno slavlje tu, pa narodno slavlje tam, znižana vožnja tu, znižana vožnja tam — polno je povsod na takih slavljih manifestantov. In so navdušeni zelo. Posebno glede znižane vožnje.

Zadnje nedelje pa je bil organiziran nekak "kmetijski zbor" v Zagrebu. Vožnja tja — zastoj. In so se peljali mnogi. Nedelja je bila, v ponedeljek je bil praznik Brezmadežne Device Marije — in kdo bi ne bil tako brez madeža, da ne bi šel za dva dni v Zagreb, ki ima pri nas sloves malega Pariza. Vlaki so bili polni, posebni vlaki prav tako in vsi vlaki iz Zagreba v Slovenijo so bili še v ponedeljek zvečer polni. Studentje iz Ljubljane — joj koliko jih je šlo na kmetijski zbor v Zagreb. Po Ljubljani so delili med ljudi papirje, na katerih je bilo zapisano, da imaš kot udeleženec kmetijskega zbora zastoj voženj, dva dinarja plašas samo za neko tako za tja in nazaj pa je v redu. In Zagreb! Studentje so kupovali brezplačne vozovnice ter šli v Zagreb. Tudi mnogo akademikov.

Zagreb ima namreč bare in kabarete. Ljubljana tega nima. Le na Poljanski cesti je tako zvani Tinca-bar, pa ni tamkaj ne godbe na plesaki, klavir stoji v kotu, pa igra na njem, če znaš. Toda Zagreb! Hm, bari in zabavišča sploh. Se deklet dobiš, kolikor jih hočeš.

In so šli akademiki na kmetijski zbor. Da, toliko, kolikor se dandanašnji vozijo ljudje sem-ter-tja, se menda še nikoli niso.

Kako je bilo s tem kmetijskim shodom? Ljudi je bilo zelo veliko, pravijo, z vseh strani so prišli. Potem so imeli javno zborovanje, ki ga je vodil bivši radičev Kovačević. Ta je kmalu po nastopu sedanjega režima izpovedal svoje jugoslovanstvo ter vodil poklonitveno deputacijo v Beograd. Prav tako ob vsaki priliki nastopi ter govori v imenu hrvatskega naroda. Da bi na kakih shodih nastopili prvi radičevi, n. pr. Maček, tega ne doživijo nobeni zbori, tudi kmetijski ne.

No — in Kovačević je govoril. Govoril je o 6. januarju in o tem, kako vse drugače je zdaj kot je bilo poprej. Koliko boljše je za kmeta in da je zdaj na vladi pristojna demokracija. Udhral je kar se da po radičevih, jih slikal kot protidržavne ljudi ter hvalil, da je bil Miklavž zelo radodaren v zavist. Ko pa je govoril neki kmet iz Bosne, je ves svoj govor naperil proti emigrantom v inozem-

stvu. Ta "kmet iz Bosne" je ves svoj govor prepolnil z osebnim blatenjem hrvatskih emigrantov, blatil Krnjevića in Pavelića, Košutića in Radičevega sina. Stjepana Radiča, ki je pač mrtev in se zato ne ve, kako bi on danes presojal položaj, je povzdigoval v oblake (Radič pri ljudeh še mnogo velja), toda sina Stjepana Radiča zmerja s stavki, kakor: on pa se zdaj vlačil po Parizu ter poplaval za denar, ki so ga ukradli hrvatskim kmetom, vlačil se po pariskih beznicah ter pil še strupene članke proti Jugoslaviji. Košutić ima v Avstriji na Dunaju tri stanovanja ter šest prilicnih, v Italiji sprejemajo naše emigrante z veliko častjo ter se vozijo sem ter tja v salonskih vozovih, se kurbajo in zapravljajo denar. Kdo jim daje denar? Sovražniki naše domovine! Itd. Tako je govoril. In po tem osebnem blatenju, ki se gabi človeku, je predsednik zbora Kovačević zaključil zbor. Toda poprej je storil še nekaj. Hrvate namreč zelo radi prisegajo. Njim je to filiga. Priseci — največja malenkost. In je Kovačević glasno govoril prisego domovini, drugi pa naj ponavljajo za njim. Koliko jih je tako ponavljalo prisego, žal ne vemo.

Potem se je vršilo za nekatere — seveda — kot običajno ob takih prilikah — svečan banket. Do treh so jedli. Toda vmes so seveda imeli tudi govore. A seveda! ...

In nihče ni vprašal, odkod pa ta denar za banket, odkod denar za kritje prevoznih stroškov za ljudi, ki so brezplačno hiteli v Zagreb? ...

Dandanašnji voziti se po Jugoslaviji, res ni težko. Treba je samo počakati prilike, pa se pelješ zastoj na kako manifestacijo.

TATOVJI ZAGREBSKIH DRAGOCENOSTI PRIJETI

Zlatnino in bisere sta ukradla dva železničarja

V sredo so odkrili na ljubljanskem kolodvoru veliko tatvino. Zastopnik zagrebške juvelirske tvrdke "Pretiosa" g. Schwarzu je bilo iz dveh kovčegov ukradenih za več sto tisoč dinarjev zlatnine in srebrnine, draguljev in dragocenosti. Potnik je dospel iz Zagreba ter je v Ljubljani oddal kovčege v shrambo v kolodvorsko garderobo. Ko je druga dne kovčega dvignil, je opazil, da je bilo vlomljeno vanje ter da so mu tatovi vse najdražje stvari odnesli. Skode je bilo za 600.000 Din. Ker je potnik, preden je dospel v Ljubljano, potoval tudi v Vojvodino, je sumil, da sta mu bila kovčega oropana bodisi med Somborom in Zagrebom ali med Zagrebom in Ljubljano. Ko je potnik prijavil tatvino, so mislili izprva, da je mogel vlom fingiran, ker je bil Schwarz, ki je tudi solastnik firme, visoko zaupovan. Vendar je policija ugotovila preiskavo ter se držala tega, da so vlom kvečjemu izvršili železničarji na progi Sombor-Ljubljana.

Dan kesneje je kuhar vagon-restavracije Miško Šegota prodal na Jesenicah prav poceni zlatne verige. Ko so ga aretirali, je trdil, da je dobil zlatnino od neke ženske v Zagrebu, kesneje pa le povedal, da mu jih je prodal neko železničar iz Ljubljane. Verige je prodal za 390 Din, da si bile vredne najmanj 3000 Din. Ko so pokazali verige Schwarzu, jih je ta takoj priznal za svoje.

Obenem so prišli vlomilcem na sled v Zagrebu. Neki uradnik na zagrebškem kolodvoru je izročil policiji zavoj zlatnine, češ, da mu jih je nekdo od železničarjev daroval za Miklavža. Uradnik sploh ni pogledal v zavitek, ker je bil prepričan, da gre za tako malenkost. Šele čez nekaj dni doma je odvil zavitek ter videl, da je bil Miklavž zelo radodaren v zavist. Ko pa je govoril neki kmet iz Bosne, je ves svoj govor naperil proti emigrantom v inozem-

Din Miklavževskih daril. Policija je izsledila tega železničarja, ki se pravično piše Luka Dvogan. Moč je namreč tudi kar sam prodajal zlatnino po Zagrebu ter obdaroval mnoge natakariče z verižicami in obeski. Dvogan so aretirali, a je sprva tajil vse, dokler ni priznal, da je vlomil v kovčega skupno s Pfeiferjem, železniškim manipulantom. Ko so aretirali še Pfeiferja, so našli pri njem 28 zlatih moških verižic, 15 ženskih zlatih verižic, briliantnih prstanov itd. Pfeifer je seveda priznal, da so verižice iz kovčegov, ki je vanje udri v prtičnem vagonu.

Ko so detektivji odšli še v vas Horvate, kakih 30 km od Zagreba, kjer je Dvogan stanoval z nekim dekletom, so našli v senu tudi za kakke pol kile zlatnine.

Tako je doslej policija zaplenila dragocenosti za krog 150.000, dočim manjka še precej zlatnine. Pfeifer je izjavil, da je precej zlatnine vrgel v Savo. V Savi pa niso našli ničesar.

Kje sta vdrila v kovčege? Vane sta vlomila Dvogan in Pfeifer še pred Zagrebom, na poti od Sombora do Zagreba. V Somboru je dal Pfeifer, ki se je vromil v prtičnem vagonu, Dvoganu: "Ti, tule notri je pa zlatno." Med vožnjo pa je sprevednik Dvogan pustil potniške vagon ter šel k Pfeiferju v prtični vagon, kjer sta odprla kovčega z vitromom ter kake štiri ure preiskovala zlatnino in izbirala. Potem sta kovčega spet zaprla ter pritrtila eno ključavnico celo kar z viličico. Ko je potnik Schwarz v Zagrebu pregledal kovčega, ju je našel v redu. Potencial pa ju ni. Potem se je odpeljal dalje v Ljubljano in šele tu je odkril da je okraden.

O Pfeiferju ter Dvoganu sami zdaj, da sta že pogosto vlomila v tuje kovčege ter kradla vrednosti. Pri Dvoganu so našli več blaga, ki izvira najbrž od vlomov.

SVARILNO PISMO IZ AMERIKE

Neki ljubljanski dnevnik obječuje to-le pismo, ki ga je nekdo v Slovenskih gorah prejel od svojega brata v Ameriki: "Draga sestra! Čas je, da se zopet oglasim in Ti olajšam Tvoje skrbi za me. V vseh 23 letih mojega bivanja tukaj v Ameriki nisem videl slabših časov. Vse je šlo k vrugu. Dela ni, denarja ni, pa dače in druge stvari nas skrbe. Baš zdaj, ko se je prišla zima, so naše tovarne prenehale delati in tisoči ne vedo, kaj bodo dobili kos kruha. Vi tam v Evropi ne berete mogote o naših razmerah. Zadržne čase je vse počelo iti rakovo pot. Bogatini nas izsesavajo do mozga. Bati se je najhujšega. Ni je države na avetu, kjer bi bilo toliko zločinov, ko pri nas. Posebno velika mesta, kakor Chicago, Detroit itd. so prava gnezda razbojnikov. Banke niso več varne. Ob belem dnevu jih zločinci opleniijo. O zločinih in roparjih navadno ni duha ne sluha. Vjamejo komaj vsakega dvajsetega zločinca.

Blažena Amerika je bila, a ni je več. Ne razumela bi me, ako bi Ti počel tolačiti vzroke vsega tega. Jaz sem se naveličal Amerike in ako bi mi bilo mogote, danes šel bi se podal na pot domov. A ni upa. Spomlad sem hotel prodati vse, kar imava tukaj, hišo in 6 parcel zemlje za 21 tisoč dolarjev. To je bilo lani vredno 24 tisoč dolarjev. Misliš, da je bilo mogote? Ne. Nikdo noče kupiti. Plačujem in plačujem "štiro" in za samega sebe nimam nič. Vse gre v trelo nenasitnežev.

To je dovolj za sedaj. Snega ne nimamo ali mrzlo je. Suša nam je napravila dosti škode. Kakšno je bila trgatve? Je vino dobro? Jabolki je tukaj dosti, a draga so: plačamo 30 kg dobrih jabolk 2 in pol do 3 dolarje. Krompir 30 kg 1 in pol dolarja. Tako se glasi pismo enega izmed stotisočih naših izseljencev, enega izmed milijona ameriških stradalajočih. Popolnoma priprosto nam v nekaj besedah pove o krizi, ki je prešinila Ameriko zadnje mesece. Toda tako je moralo biti. Tako je prišlo v Evropi. Še pred leti, zdaj se je kriza prišla tudi doslej neobčutljive Amerike.

Nova velika elektrarna pri Ljubljani. — Ljubljanski dnevnik poroča o načrtu za zgradbo nove velike hidroelektrične centrale, ki naj izkorišča moč unca pri Planini. V Ljubljani se v ta namen že dalj časa mudi zastopnik neke česko-angleške finančne skupine, ki bo financirala in postavila to centralo, ki naj bi imela silo 16.000 HP in bi stala krog 125 milijonov dinarjev. Centrala bi se zgradila po načrtih nekega praškega inženirja, ki je izdelal načrte še pred vojno. Načrt je zamisljen tako, da bi se naj v posebnih dovodnih kanalih zbirala voda Unca ter apeljalo to vodo po 9 km dolgem tunelu na Vrhniko, kjer naj se zgradi centrala. Zastopnik finančne skupine dr. inž. Benda je že stopil v stik z mestno občino, da se dogovori o elektrifikaciji Ljubljane in njene ter vrhnjske okolice. Tudi z bansko upravo bodo stopili v stike. Zgradba bi bila zgrajena v treh letih. Ustanovila bi se delniška družba, ki bi bila sicer popolnoma v rokah te česko-angleške skupine.

Glasovi iz naselbin

Novoletni večer v Waukeganu

Waukegan, Ill. — To leto kot že po navadi ima narodno podporno tolevarno društvo "Slovenski Sokol", veselico in predstavo dne 31. decembra v Slov. nar. domu. Vabimo vse Slovence in rojake okoli Waukegana in No. Chicago na udeležbo, ako prav so alabi časi. Vstopnina bo samo 30c. Nobeden se ne bo kesal, da je prišel. Na programu bo ples, ob polnoči predstava na odru in potem še ples. Program bo obelonen in krasen. Ako boste želeli kaj za pod sob ali za suho grlo, bo na razpolago vsa postrežba. Igrala bo Yellow Jackets godba in harmonika za domače pesalce. Ples prične ob 8:30 zvečer in traja v drugo leto.

Prepričan sem, da ne bo ničesar manjkalo, ker ta večer pride samo enkrat na leto. Torej zapomnite si datum: sredo večer 31. decembra. Ne pozabite pripeljati vse vaše prijateljce, da si občudno novo leto.

John Stebley, tajnik.

IZ PRIMORJA

Razorožitev Julijake Krajine

Rim, 11. dec. — "Giornale d'Italia" poroča, da bo razorožitev, kakršna je bila te dni izvršena po nalogu vlade v goriški provinci, izvedena tudi v vseh ostalih obmejnih provincinah, zlasti na Krašu in v Istri. List odobrava ta ukrep vlade in poudarja, da je baš ta razorožitev dokaz, kako potreben je bil ta korak. Po raznih skrivanih bilo nakopičenega mnogo orožja in municije, očividno namenjenega za atentate in teroristične akcije proti režimu. Tudi ostali listi pišejo v tem smislu ter iskaričajo tudi to priliko za napade proti tujeorodnim manjšinam.

RAZNO

Uspešne sredstva soper nahod

V nemškem strokovnem listu "Münchner medizinische Wochenschrift" priporoča profesor na vsehučilišču v Bonn dr. Weisla nov način zdravljenja nadležnega nahoda, ki ga je preiskoval tudi znani berlinski profesor dr. Bier. Nova metoda pa je uporabna in uspešna le v prvih početkih obolenja, ko začne človeku praskati po grlu in srbeti v nosu in ko začne človek kihati. Čim se pojavijo ti prvi znaki nahoda, kane zdravnik eno kapljico joda v kozarec čiste vode, ko mora bolnik izpitati na dušek. To zdravilo dela čudeže. Nahod se na ta način "preseka" in se ne more razviti. Profesor Bier je to sredstvo preizkusil v mnogih slučajih in je dosegel z njim vedno izvrstne uspehe; toda le takrat, če se je nahod šele pričel. Če je nahod že razvil, to sredstvo nič več ne pomaga.

V svojem članku se dr. Weisla toplo zavzema za to metodo zdravljenja nahoda. On sam je bil vedno te bolezen zelo podvržen in ga je imel skoro vedno vsakih 6 tednov. Odkar pa se je začel zdraviti na zgoraj omenjeni priprosti način, ga nahod nič več ne napada.

Kdor ne verjame, naj poskuša!

25 linčanih v letu 1930

New York. — V letu 1930, ki se bliža k koncu, je bilo linčanih 25 oseb v Združenih državah. Število letošnjih irtev je še enkrat večje kot v letu 1929, ko jih je bilo le 12. Samo eden je belokolec in vsi drugi so črnci.

Preroško pokušanje

Ako si dober kemik, še ne za došča, da bi znal točno in določno precenti vrline vina.

Bogvedaj, da bi jaz preziral vinolovno kemijo, da bi sumil pristojnost ali nepristojnost zadnjih strokovnjakov. Vendar pa se smemo vprašati, ali ima ta natančna znanost, ki posluje s tebnico, s uteži in merami, zadosti pročnosti ter obratnosti, da bi mogla pravično in pravilno soditi o živi stvari, potakem sojetni, gibki, protejski, valoviti in raznoteri, kakršno je vino.

Seveda nam bo dober kemik mogel na ulomek miligrama povedati sestavino marsikakega vzorca, koliko vsebuje suhega izsema, sladkorja, alkohola, barvil, manita, raznih kalin itd. Ali da raztolmači te nežive številke, da potegnemo iz njih ono — kako bi dejal? — eteričnost, ki je duša pri vinu, je potrebno neko drugo delo, s katerim utegnemo razbrati tajne vplive tal, trsa, podnebni in gojitvenih prilik itd., iz katerih potekajo neštivilni in raznoteri otenki v okusnosti.

To ni naloga kemikov, ki vedo le za številke. To je stvar pokušalcev, ki sklepajo po dojmih in se edini smotni popraviti to, kar ima kemična analiza preveč abstraktnega, pojmovnega.

Nekaj čudovitega ima na sebi stopnja preskusnosti, ki jo utegne doseči marsikateri izmed teh izvrstnikov, da neopodbitno spoznajo kakovost in izvor. To meji na divoto, tako da nevedečki ne morejo verjeti. Vsekakor gre tu za nekaj veleum, za prirojen dar, ki se je usovršil s dolgo, stanovito vajo.

Da dosežajo to neverjetno tenkočutnost, pokušniki ne upoštevajo edinele slasti, kakor bi si človek mislil, marveč tudi vonjava; nos jim ni manj potreben nego brbončice na jeziku in na nebu, kadar opravljajo svoj kočljiv posel. Dejstvo je, da imajo vonjave tehtno vlogo, čeprav malo pomnana, v razvoju kakor v ispremembi vinakega slaja (buketa.)

Priznani strokovnjak v vinarstvu Labergerie, gre še dalje. Po njegovem verodostojnem zadržilu se pokušanje — s grlom in nosom — lahko vrši še pred rojstvom, ako smem tako reči, tedaj ko morebitno vino ni še niti v kroglicah na grozdu, temveč komaj v stanju negotove objube, v trtnih listih.

Če po njegovem navodilu z zeleno pozornostjo zvedite katorkoli trsno perje, izbrano kajpada med onim, ki nima na sebi nikakršne sledi po bakrovih soleh ali drugih žužkomornih snoveh, boste po nekoliknem vebanju mogli slutiti verjetni slaj bodočega vina s te ali oni gorice. To je, bi dejal, prerokovanje prihodnosti nekemu bitju, ki se še ni porodilo, niti ne spolelo.

V ostalem pa morete priti do istega zaključka s tem, da prekapate omenjeno listje, ki ste ga deli močiv v vodo za 24 do 36 ur. Tako dobljen ožemek vam natančno napove okus — seveda brez občutka, svojakega alkohola — okus značilne arome, vonja in slasti, pri bližnjem prideku.

To ni nič več pokušnja, marveč napoved.

Spiro tega si predstavljajte, kakšna presenečenja bi nas prejkone čakala, celo v drugih področjih, ko bi okus in zlasti vohalo kedaj dosegla popolnost, do katere so izbor, iskustvo, vzgoja privedli ostale naše čute. Koliko problemov, zavitih doslej v skrivnost, bi se na mah ovesitilo z neprilicakovano lučjo!

Na žalost pa spadata gustativna in olfaktivna zmožnost med osebne sposobnosti, torej neprenosljive. Tvoriti moreta predmet umetnosti; ne moreta pa do nadaljnjega biti predmet vede. Ali pa bo stvar vekomaj taka?

Tega naziranja ne bi bil po kojni Charles Henry, čigar najvišji sen je bil, da bi določil "me-

Pri ženitnem posredovalcu

Posredovalec: "Res ne vem, kaj imate zoper to gospodično, da vam ni pogodu. Ona ima vendar prav čisto preteklost." Ženitni kandidat: "To je sicer res, preteklost je že častna, samo malo predolga je."

hančni enaček občutkov". Morda se bo našel nadaljevalec njegovega dela, da bo iz premišljene nedostojnosti njegovih obrazcev izluščil rešitve, ki jih je bil megljeno uzri in ponekod našel.

G. G.

Pantelejmon Romanov:

NA POSTAJI

Na postaji se je vse gnetlo in prerivalo. Pri blagajni se je bil napravil rep. Ker pa ni bilo več prostora za ravno vrsto, so se ljudje postavili v zavojek, ki se je vil kakor nabradani valovi šlrom dvorane.

Vladal je tolčen krik in vpitje, da je bilo komaj mogote poslušati za nezatiženimi ušesi. In med krik in vpitje se je mešal jok otrok. Zakaj skoro vsaka žena je nosila v naročju otroka.

Tudi zunaj, ob zidu z otroki na rokah. Tem se ni prav nič mudilo k blagajni. Bile so brez prtljage in brez vage. Vendar pa je v njih zboru tako vrelo, kakor na trgu, kadar je semanji dan. Saj poznate prizor: lačni potniki začno oblegati bufete, kjer dobe trdo kuhana jajca, gnat in kruh.

"Zakaj ste se pa postavile tukaj v vrsto?" je zdajci zarenčal stražnik. "Če hočete dobiti vozovnice, opravite se noter, sicer vas razženem!"

"Ženske so kakor divja čreda vdira na postajo. Jok v čakalnici je še bolj narasel.

"Kateri vrag jih je prinesel sem?" je vprašal delavec z vrečo krompirja, ki se je bil postavil čisto na konec repa tik do vrat.

Neka mlada žena je imela kar dva otroka. Enega je držala v naročju, drugega je bila zavila v nekakšno odejo ter ga položila na tla k steni.

"Le pogled, koliko imajo, saj ne morejo vsega niti objeti s eno roko!" je rekel možki sosed. "Kam pa naj grem z njimi?" se je zadržala žena nad njim, nato pa se je obrnila k otroku z ukazajočim glasom: "Boš miren ali ne, boš? Prav tebe mi je še bilo treba!"

"Bože moj, saj je podoba, kakor da se je neke nekega zgodilo ... Odkod, mahoma vai ti ljudje? In val so nekam namenjeni! Nu, kaj takega pa ne doživis tako kmalu!"

"In val imajo otroke. Pa še toliko otrok! Saj se še lahko zgodilo, da bo smanjalo vozovnic!" "Res, ni izključeno. Polovica jih bo skoro gotovo morala počakati do jutri. Zakaj ti, ki imajo otroke, se bodo odpeljali val do zadnjega. Zanje je polovica čisto preprost. Niti v vrsto se jim ni treba postavljati."

"O Bog, če bi bila to vedela, bi bila vzela tudi jaz svojega s seboj", je rekla neka kmetica.

"Vi tam v ovčjem kokuhu, atopite tja k onim ob sten!" ji je nekdo svetoval.

"Čemu pa?" se je začudila kmetica.

Čudno vprašanje! Posodili vam bodo enega pa boste dobili vozovnico."

"Aaaa?"

"Seveda! Za denar, draga moja, se vse dobi!" je pristavil starec v sivih škornjih iz klobočevine.

Kmetica se ni obotavljala. Stopila je iz vrste in šla k steni. Ko se je vrnila, je rekla:

"Štiri tisoč zahtevajo zanj ..."

"Saj to so pogani! Včeraj so jih prodajale po tri tisoč", je reklo neko žanče.

"Veš kaj, polšči mačko in jo zavij v kuke cunje, pa bodo mivali, da imaš otroka", so ji svetovali ljudje.

"O to pa danes ne drži več!" se je vmešal nov glas. "Zdaj so nadzorstveni organi že strožji in pregledajo vsakega otroka."

Tedajci je pristopil k neki že ni stražnik in jo nadržal:

"Poprej sem te videl brez otroka! Kje si ga pa dobila?"

"Nu, kje? Kje se pa dobe otroci?" se je napihnila ženska.

"Kdor ima otroka, naprej!"

"Poglej nu, koliko jih rine naprej. Malo upanja, da bi dobil vozovnico! Človek samo ugiba, odkod toliko množica otrok. Kaj je prišlo ženske po vojni, da rode kakor nore? Saj to so gomile, prave gomile otrok! Pogled na primer tisto staruško! Imel bi jo prej za spako kakor za ženo. In tudi ona ima dojenčka! Fej! Rad

bi le vedel, kdo se je spečal z njo. Saj ni bil pri pameti!"

"Phe, dandanes v teh stvarih nismo tako natančni ..."

"Hudiča, zdaj so me potisnili spet nazaj do vrat!" je rekel delavec z vrečo krompirja in jezno pljunil predse.

"Državljan, če ti je kaj do potovanja, ne odlašaj in si prekrbi otroka!" mu je svetovala ženska, ki je imela dvoje otrok.

"Bes te plentaj, saj menda res ne pojde drugače! ... Koliko pa zahtevaš zanj?"

"Čena je povsod enaka: štiri. Na semanji dan gre celo do pet." "Zakaj ste pa tako drage?" je dejal delavec, odločil vrečo krompirja in začel šteti denar.

"Kako naj si drugače pomagamo?"

Odstel je denar in vzel otroka na roke.

"Drži mu glavo nekoliko višje!" je rekla žena in vzela v naročje drugega.

"Kaj imaš dvojčke?" je vprašala sosedka.

"Ne, to je svakinjino dete. Reva je bolna, pa vzamem tudi njenege s seboj, kadar grem na pot. Denar si potem razdeliva. Vsaka dobi dva tisoče."

"Teda! ti dve imata ločen račun?" je zamrmral nekdo tam zadaj.

"Koliko stanejo otroci?" so se šepetaje apraševali ljudje vse krišem.

"Štiri je navadna cena."

"Nu, ti imajo zmešal in okus za trgovanje! Do živlega nas bodo odrl!"

"Včeraj so bili še po trije ... In koliko stane kruh?"

"Saj so snorali ... Tega vendar ni moči doseči ... Prejtnji teden sva se nekam peljali z mojo snaho. Da sva dobili vozovnice, sva morali plačati po peti-soč za otroka. To je še strašno!"

"Da, otroci imajo zdaj svojo ceno", je potrdil starec v škornjih iz klobočevine. "Pametna ženska lahko kmalu pride do denarja."

"Strašno. Pogledite, v dveh minutah ni nikjer nobenega vekavca več!"

"Hm, to še ni nič. Kadar je semanji dan, cvete kupčija še vse drugače ..."

"Poglejte nu, tam prihaja neki kruljavca s slepecem. Bože moj, kakšnih ne jemljejo ljudje! ..."

"Če te stiska, je tudi tak dober ..."

"Ja, ali včas je še zopet toliko novih?" se je začudil stražnik. "Veš jih stoji iz vrste kakor v vrsti!" Kako pa spoštujete red, vi tam! Ali ste brez glave? Postavite se v vrsto! Državljan, kaj pa iščeš ti tukaj?" je vprašal delavec. "Pomakni se nazaj."

Ivan Albrecht:

NOVELA

Seveda smo vsi brez izjeme prosili, naj govori. Preprostost dogodka, v kolikor nam je bil odkril, in morda tudi lahkotnost njegovega pripovedovanja sta vzbujali radovednost v nas.

Prihajali so zdravniki, prihajali in odhajali in so bili vsi istega mnenja, da za Martino ni pomoči. Bolnica pa je sanjala, sanjala z odprtimi očmi in ni hotela ničesar slišati o zdravniški znanosti. Venomer je prosila ženo in mene, naj jo po možnosti obiskujemo, naj bova pri njej in res sva bila dannadan vsaj po enkrat tam.

V tistem času je bil človek še izza vojne vaje sleherne grozote in zla, vendar me je hiranje tega mladega dekleta nekam čudno presunilo. Ni še štela celih dvaindvajset let in njen obraz je bil kakor razkošen cvet, dokler je bila zdrava. Zdaj pa se je vse začelo nekam krčiti in tanjšati, oči so bile daleč pod čelom in nos je štril stisnjen in dolg, kakor da ni določen temu obrazu.

Zunaj je že zdavnaj minila jesen, zima se je že razbohotila, Martina pa je bila še vedno v postelji in zmirom drobnejša. Kadar se je naveličala enega zdravnika, je zahtevala drugega, pomoči pa je ni bilo.

Cim bolj je pešala, tem bolj je postajala iskrena in zaupna napram nama. Celo tako daleč je prišlo, da je prijočila mati njena k nam, ako sva kak dan izostala.

Ko je bilo že vsem jasno, da je Martina bolezen nagla sušica, ki bo dovolila mlademu življenju komaj še par tednov obstanka, si je začela bolnica zimati plašč, muf in boo, kakršno je nosila moja žena. Mati je ustregla želji in Martina je bila otroško vesela. "Vsa bi bila rada kakor vi," je pravila včasih. "Ne veste, kako sem vam hvaležna. Do smrti vam ne pozabim prijaznosti, ki mi jo izkazuje, in še po smrti ne." Takrat je bilo prvič, da je v boleznih omenila smrt.

Kadar se zdravi oklene zdravega, je to nekaj naravnega, nekaj takega, o čemer človek mnogo ne premišljuje. Kadar pa se bolnik, ki mi diha smrti preveča bitje, oklene zdravega človeka, ima ta vedno občutek, da ga objemajo sence iz neznanih krajev in nepojmljivega sveta. Takšno je bilo tedaj razmerje med nami in Martino, — vsaj jaz sem ga občutil tako.

Malo dni pred božičem ji je že vzele glas. Kratko, silno pospešeno dihanje in temnovijoličaste lise na licu so pričale o bližini konca. Odslej nisem mogel več prenašati pogleda na to mukopolno ugašanje mladega življenja in sem izostal. Tudi ženi sem rekel, naj izostane; kajti koncem koncev je jetika vendarle družica, ki je ni nihče vesel.

Mati Martinina je menda slutila moje misli in nas dolgo ni prihajala klicat. Imeli smo mir vse božične praznike in še tja nekam do srede prosinca. Takrat pa se je zgodilo nekaj čisto nepričakovanega. Žena moja je sedela z otrokoma v sobi. Bilo je tako pod večer ob solnčnem zatonu. Stanovali smo v pritličju. Jaz sem stal zunaj pred oknom in sem občudoval prelivanje barv, ko je dahnila zarja na nebo. Tedaj je nenadoma krepko udarilo po oknu, in ker ni bilo zunaj nikogar, sem šel v sobo misleč, da me kliče žena. Ali ko vstopim, me začudena vpraša, čemu sem trkal na okno. Otro-

ka nista slišala ničesar... Gledala sva drug drugega, preizkuševala okno, razumeti pa je nista mogla, kako naj bi bil nastal ropot.

Ko se je popolnoma znočilo, je prišla nenadoma Martinina mati k nam, objokana in vsa zasopla, in je za božjo voljo prosila, naj brez odlašanja greva k Martini. Pravila je, da je bolnica pod večer začela blesti in se v tistih vizijah razgovarjati z nama. Kadar se je za trenotek zavedla in spoznala, da naju ni tam, je klicala in prosila domače, naj gre kdo po nju.

Ob tej vesti sva se takoj odpravila in sva šla z materjo. Martina je napol sede ležala, vznak in na obeh je bilo videti samo prago nitkasto prepreženo bolečino. Mati je stopila k postelji in je rahlo vprašala: "Ali jih poznate, Martina?" Tedaj je bolnica zbrala vse sile, da je pogledala, in se je nasmešnila ter dahnila skoro neslišno: "Da ste le prišli!" Okrog polnoči je že ni bilo več.

Dame so se zdržile, alikar pa je pripomnil:

"Vidite! Čisto po moje. Tu je jasna zveza med takozvanim 'živim' in 'mrtvim'!"

Profesor Dolinar je skomignil z rameni: — Kakor rečeno, nisem nameraval pojasnjevati. Hotel sem le povedati malenkost iz svojega življenja, in ker sem še tako daleč, naj jo povem prav do konca.

Nekaj dni po Martini smrti sem moral po opravkih v mesto. Dnevi so bili tedaj mrzli, a mraz suh in v nekem oziru prijeten in krepljen, zato tudi nisem maral jemati vozniaka, ko sem hotel s jutraj k prvemu vlakom na dobro ury oddaljeno postajo, ampak sem jo mahnil raje peš. Nekako ob štirih sem odšel s doma. Po krajini je počivala pod visokim snegom, ki ga je toliko osvetljevala mesečina, da je bilo lahko ločiti in spoznati konture posameznih predmetov. Odhajal sem zelo sved in čil, v nekakem slavnostnem razpoloženju zimskega jutra. Pot je peljala izmed hiš navzdol na prosto ravno polje. Bil sem morda že sto korakov zunaj vasi, ko se mi je nenadoma zazdelo, da nekdo hiti za menoj, in po naglosti korakov sem sodil takoj, da mora biti ženska. Ker ljudje, zlasti ženske, tamkaj v zimskem času najraje ostajajo doma, se mi je zdelo čudno, kdo naj bi bil. Zato sem postal in sem se ozrl. In čisto zoper svoje hotenje in kljub vsemu upiranju, sem bil nenadoma ves neznan in majhen, ko sem res ugledal žensko, ki je hitela, na vso moč hitela za menoj. Sunkoma in ne da bi bil vedel kako, sem se domislil Martine. Stal sem kakor pribit, nisem mogel naprej in nisem mogel nazaj, — ženska pa se mi je bližala s tako naglico, kakor da gre za pol sveta. V svesti, da zrem Martino pred seboj, sem ne vem po kakšnem nagonu zatnil oči in sklonil glavo. Obhajalo me je tesno, neka dotlej neznana muka, a koraki so se bližali vedno jasneje, dokler nisem razločil izmed hrečanja snega mehkega šušljana ženske obleke. S silnim naporom sem dvignil glavo in odprl oči. Pred menoj je stala istinito — moja žena in mi je vsa razgreta pojasnila:

"Cigarete si pozabil doma, pa sem stekla za teboj. Kaj bi počel na potu brez tobaka?" (Konec)

"Hetman ga kliče k sebi, naj hitro pride!" Kondratovič je šel pogumno k Potockemu. "Kar pride, pride in kar bo, bo vrag dal." Komaj ga je ugledal Potocki, je že zaklical:

"Torej imaš sedaj iglo?" samo da ni vprašal tako kot zadnjič, nego milostno se smehljaje. "Da, preblagorodni gospod," in pokazal šivanko. Potocki jo je pogledal, ko da je ni še nikoli videl in vendar niso samo njegove oči temveč tudi njegov hrbet že videli to šivanko.

"In še nisi imel prilike poučiti kakega butca?" je vprašal hetman in pogledal šlahčiču v oči.

"Kako da bi ne imel prilike, preblagorodni gospod," je odvrnil pogumno. "Včeraj sem srečal v kapeli berača, tega sem pošteno pretepel. Dolgo bo pomnil to šivanko."

Nato ga je hetman spraševal, kdo je in zakaj je prišel sem. In šlahčič mu je povedal vse. Hetman ga je milostno poslušal, vzel pol papirja, ga popisal in rekel:

"Vzem to povelj in ga predaj prvemu ekonomu, in vse se bo zgodilo, kot se niti ne sanja."

Kondratovič se je zahvalil hetmanu, poljubil rob njegovega oblačila in šel v pisarno. Komaj je ekonom prebral pismo, je že bolj odprl oči in zaklical:

"Ze nekaj let služim njegove preblagorodju in ni mi dal niti desetine te vsote, in sam vrag oče naj ve, zakaj in komu podari zemljišče."

"To je moja zemlja," je rekel Kondratovič, "še od očeta. Saj

mi ne da svojega, temveč je to, kar mi je uropal gospod Tridurski."

"Ne tvojega, čuj; Potocki je zaukazal ti dati k tvojemu zemljišču še trikrat toliko in poleg tega še dvesto zlatnikov."

"Tako se ti smili tuja zemlja, moj hrbet pa ne. Predvčerajšnjim mi je našel Potocki dvesto udarcev, danes dvesto cekinov, najprvo okusi udarec, potem mi pa zavajaj milost njegovega blagorodja."

Ko je imel Kondratovič denar in ukaz za gospoda Tridurskega, se je zahvalil sorodniku za svet in se odpeljal domov ves srečen in vesel. Čeprav še ni imel hrbta ozdravljenega, vendar aro in pamet se nista bala ničesar.

Ni še minil teden, ko se je odpeljal Kondratovič, ko je prišel Tridurski in se vrgel Potockemu k nogam.

"Usmil se me, preblagorodni gospod," je dejal, "ta pes Kondratovič me je skoro umoril, pretepel me je, da sem bil še napol mrtev in mi skoraj odtrgal glavo."

"Zakaj pa?"

"Vrag vedi zakaj. Srečal me je samaga v gozdu in me vprašal: 'Imaš iglo?' 'Ne!' sem mu odgovoril. Toda on je zaklical: 'Ah, ti lopov, glej sem,' je rekel med tem, ko je pokazal iglo skriti v rokavu, 'jaz meščan gospoda Potockega, jaz jo imam in ti hlapec, ki si se pripeljal od nekod k nam, nimaš nobene. Prijel me je za las in potegnil s konja ter pretepel. In pri tem je še rekel: 'Tako nam je velel naš oče Potocki poučiti tepe in jim dati razuma. Nisem jaz, ki te pretepa, nego njegova roka je, ki te tepe.'"

Gospod Tridurski je verjel, da se bo gospod Potocki razsrdil, ko bo zvedel to novico in pustil obesiti Kondratoviča. Temu pa je bilo to vsemeno. Smejal se je, da se je držal za trebuh. Da bi vzbudil sočutje, je povedal Tridurski, kako težko pesti ima Kondratovič. Temu se je smejal Potocki še bolj, migal s nogami in se burno krohotal.

Kako bi tudi ne vedel, kako roko ima Kondratovič! Ko se je nasmejaj, je vprašal Tridurskega: "V kateri šoli si se ti učil?"

"V Mynasvitzu, pri piaristih, preblagorodni gospod," je rekel Tridurski.

"In če si se naučil in tvoje učitelje postojal, ali si bil zato plačan?"

"Kako tudi ne? Patri so mi obesili bakrene amulete na verigo in mati mi je stregla v marcipanom in mandeljnjak."

"No, komaj se vrneš na svoje posestvo, tedaj daj Kondratoviču takoj sto cekinov, zato ker je bil dober učenec."

Gospod Tridurski je hotel nekaj ugovarjati, toda Potockega ne prepriča, kakor je enkrat rekel, tako je tudi ostalo. Njegova volja je ko zakon, tudi on sam se ji vkloni kot kmet pred gospodom.

Dolgo so se veselili ljudje šivanke. Prav veliko jih je občutilo, mnogokateri je zbadala. Imel je kdo sovražnika, tedaj ga je nahrnil:

"Imaš šivanko? Ako je ni imel, tedaj je bil tepen in obrčan. Da, celo k Potockemu so se hodili pritoževati. Toda on se je smejal in dal denar še onemu, ki je pretepel. Kakor hudiča s križem, tako so se branili privdovceev in potepuhov s to iglo. Ako pa se je kdo kam peljal, tedaj mogoče ni vzel seboj kruha, gotovo je spravil iglo v rokav."

(Konec)

Odrasli ljudje ne kaže uče kakor mladina.

Splošno je razširjeno mnenje, da se otroci lažje uče tujih jezikov kakor odrasli ljudje. Temu mnenju pa nasprotuje profesor v New Yorku na "Columbia" vseučilišču Edward L. Thorndike. Ta je primerjal učinke učenja tujih jezikov pri odraslih in pri otrocih in je dobral, da so imeli v nekem dobrem zavodu 9—18 letni učenci dvakrat toliko časa na razpolago za učenje tujih jezikov kakor 35-letni ljudje, pa so se naučili mladši komaj polovico toliko, kakor starejši njihovi tovariši, ki bi bili lahko še njihovi očetje. Se mladši učenci so se naučili še manj. Najlepše uspehe so dosegli mlajši od 20—30 let.

POZOR ROJAKI!

5 FUNTOV.

Rauscherjeve vrste finih kranjskih klobas, poljemo poštine prosto, po sprejemu naročila in

\$1.75

Naročila in denar pošljite na:

Rauscher Bros.,

Box 886,

International Falls, Minn.

(Zadovoljstvo jamčimo)

Pišite nam, ako ste zadovoljni ali ne.

Zahvala

Pregledi smo številna pisma od odjemalcev naših klobas, ki jih zelo pohvalijo, in Arkansasa in W. Virginije ter drugih držav. Rauscher Bros., International Falls, Minn.—(Adv.)

SEST DNI PREKO OCEANA

Pariz, 18. Jan. - 20. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

Ille de France, 6. feb.-27. feb.

DELO ISČE

Slovenka, vdova, mirnega značaja, dobra gospodinja, z dvema otrokoma 5—7 let, išče hišnega dela (bremenljivo, samo za hrano in dom. Tel. 0698 Van Buren; naslov 3348 W. Carrol ave., Chicago, Ill. (Adv.)

KNJIGE S. N. P. J.

Pri Prosveti oziroma Književni Matici SNPJ imamo na rokah še nekaj dobrih knjig in če katero želite naročiti, sedaj je čas zato.

Ameriški Slovenci, stane.....\$5.00
Slovensko Angliška Slovnica..... 2.00
Zajednici..... 1.75
Zakoni Bogoslovja..... 1.50
Peter Malavestra v kabaretu..... 1.50
Jimie Higgins..... 1.00
Hrbenica, igra..... .35
Med brati, igra..... .10

Denar in naročilo pošljite na naslov:

PROSVETA

2657 S. Lawndale Avenue, Chicago, Ill.

Žepni Koledar S. N. P. J.

Izdati smo tudi letni kraml, lepo v črne platne vezani žepni koledar; knjižica obsega 124 strani, nekaj zelo priročno življenjskega za vsakega človeka. Na rokav jih imamo že par sto. Naročite jih hitro, ker bodo kmalu pošli. Žepni koledar stane samo 25c. Pošljite nam naročilo in priložite 25c v plačilo. Naslovite pismo na Prosveto: 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

All ste se naročili Prosveti ali Mladinski list svojo priložnost ali sorodniku v domovini? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga na mal denar lahko pošljete svojem v domovino.

NARODNI POZORI

Znamstvo (Nov. 30, 1930) pomeni, da vam je naročena poteka ta dan. Povešite jo pravočasno, da vam lista ne uste. Ako lista ne prejmete, je mogoče vsajen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče vsajen valed napreduka naslova, pošite nam duplenco in navedite stari in novi naslov.

Naslovništvo se vidi družbeni tajniki in drugi nastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$6.00 in za pol leta pa \$3.00. Član SNPJ doplačuje \$4.80 za leto, za pol leta \$2.40.

Za mesto Chicago in Cicero za leto \$7.50, za pol leta \$3.75, za član \$4.30.

Za Evropo stane za pol leta \$4.50, za vsa leta pa \$9.00. Tudihi stane za Evropo \$1.70. Član doplačuje samo 50c za poštnino.

Mladinski List stane za celo leto \$1.50. Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

Upravništvo "PROSVETA" 2657 S. Lawndale Ave., Chicago

SLOVENSKA NARODNA PODPOBNA JEDNOTA

Izdati svoje publikacije in se poslužiti list Prosveta za koristi, ter pridobiti agencije svojih družtev in članstva in za propagando svojih list. Nihakor pa se ne propagando drugih podpornih organizacij. Vse organizacije, ki oblikujejo svoje glasilo, turaj agencijni dopol in namenjajo drugih podpornih organizacij in njih družtev naj se ne poslužijo lista Prosveta.

Agitirajte za Prosveto!

PRAVI PRIJATELJ

V SLABIH ČASIH JE HRANILNA VLOGA V VARNI BANKI

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 BLUE ISLAND AVE.

CHICAGO, ILL.

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA

V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovanskem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. Cene smarne, unijaško delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 So. Lawndale Avenue

CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTRENA POJASNILA